

Vart är hundraåringen på väg?

Samtal syndikalister emellan

Maria Karlsson & Rikard Warlenius

I oktober 2009 höll SAC sin 29:e kongress. I stort sett bekräftades den förnyelse av SAC som kallas för facklig reorganisering och som innebär att störst fokus läggs på den fackliga kampen på arbetsplatserna. Reorganiseringen föddes under 2000-talets första år när en ny generation aktivister, varav många kom från SUF eller de aktivistmiljöer som fick ett uppsving innan EU-toppmötet i Göteborg 2001, sökte sig till SAC. Under de första årens reorganisering radikaliserades kampmetoderna och en lång rad strejker och blockader genomfördes. De senaste åren har det funnits en tydligare strävan att bygga upp syndikalistiska fästen på arbetsplatserna medan de öppna konflikterna har minskat i antal. I reorganiseringen ingår en stark vurm för facklig självverksamhet; så mycket av verksamheten som möjligt ska skötas ideellt i sektioner och syndikat och ombudsmännen har nu ersatts av korttidsanställda fackliga organisatörer med ett tydligt uppdrag att bygga upp självverksamhet i organisationens olika delar. Som en följd av inriktningen på arbetsplatserna har SAC:s samhällspolitiska engagemang minskat och även den särskiljande syndikalistiska ideologin har tonats ned till förmån för en mer renodlat klassbaserad argumentation. På kongressen 2009 antogs en

ny principförklaring som bekräftade den utvecklingen.

2000-talet har varit en konfliktfylld tid inom SAC, vilket har lett till att stora delar av det aktiva skiktet har bytts ut och att några LS har uteslutits eller lämnat organisationen. Reorganiseringens förespråkare och aktivister är oftast yngre och finns framförallt i storstäderna, medan många äldre medlemmar och LS i glesbygden har sett på reorganiseringen med skeptiska ögon. De flesta har varit överens om att det fackliga arbetet behöver förändras men olika synsätt på vägval och takt har skapat konflikter. Reorganisatorerna erhöll majoritet i centralkommittén under kongressperioden 2002–2006 och kongressen 2006 präglades av den tidens hårda motsättningar. Då fattades många beslut i linje med reorganiseringen som under kongressperioden 2006–2009 genomfördes med färre motsättningar än tidigare. Kongressen 2009 i Holsbybrunn präglades av större lugn och framtidstro.

Hur mycket av konflikterna som kan förklaras av själva reorganiseringen och hur mycket som beror på andra ideologiska och organisatoriska frågor eller generationskonflikter är förstås svårt att svara på. För att få en diskussion om SAC:s nutidshistoria och inte minst dess framtid förde vi under kongressen i Holsby-

brunn samman fyra medlemmar med olika bakgrund till ett samtal.

De fyra var:

Örjan Bergsten, 35 år, obehörig lärare, Göteborgs LS och en av den fackliga reorganiseringens frontfigurer. Han deltog på kongressen i egenskap av SAC:s revisor.

Helene Draheim, 53 år, skolkurator, ombud från Östersunds LS som förhandlat i många år och även deltog på kongressen 2006.

Jenny Nilsson, 31 år, studieorganisatör vid Kvarnby folkhögskola, ombud från Malmö LS som är ett av reorganisationens viktigaste LS.

Peter Nilsson, 44 år, byggsmed, Norrköpings LS, som kritiserat delar av nyorienteringen i motioner som kongressen behandlade.

Frågorna ställdes av två av bokens redaktörer, **Rikard Warlenius** och **Maria Karlsson**.

Rikard: Ett lämpligt avstamp för det här samtalet om SAC:s historia och framtid kan vara det inledningstal som Örjan höll när kongressen startade, som handlade om de senaste årens konflikter och hämtade mycket av förklaringarna i historien. Du kan väl sammanfatta vad du sade?

Örjan: Ja, jag har varit en av måltavlorna för jävligt mycket jobbigheter i Göteborgs LS, och sedan när konflikterna flyttade upp till först distriktsnivån och sedan den centrala nivån så var jag indirekt medverkande i det som revisor under den senaste kongressperioden. Jag ingick även i ombudsmannautredningen kongressperioden innan och var även då med på några CK-möten. Under de åren var det ganska svårt att få fokus på konflikternas ursprung för allt var jävligt personligt. Men när jag började skriva på det här talet började jag analysera och fundera över vad det var som vi inte var överens om egentligen. Och ju mer jag tänker på det desto mer tror jag faktiskt att jag har rätt. Jag ser en skiljelinje som handlar om att komma ut i arbetslivet före eller efter 1990-talskrisen. Se på min farsa till exempel. Han gick sju år i grundskolan, fick jobb när han slutade skolan 14 år gammal. Därefter var han inte arbetslös en enda dag under hela sitt arbetsföra liv. Jämför med mig. Jag har gått arbetslös ett par år i perioder, jag har levt på soc, jag har gått på

a-kassa, jag har vikarierat och 32 år gammal fick jag mitt första fasta jobb. Det är en helt annan verklighet. Och stoppar man in detta i en kontext i Göteborgs LS och SAC så tror jag att jag och de i min ålder störde oss på verksamheten när vi gick med. Vi uppfattade verksamheten som strunt, fokus låg på miljö- och fredsfrågor. Vi kände istället ett behov av att syssla med klasskamp. Och vi upplevde att de äldre såg på oss som för radikala, att vi skrämde bort medlemmar och att de därför ville tysta oss. Min slutsats idag är att det var precis så det var men att det berodde på att den äldre generationen inte hade samma behov av en radikal fackförening. Folk som kom ut i arbetslivet under 50-, 60-, 70- och 80-talen hade fasta jobb sedan decennier tillbaka. Men under 90-talet förändrades samhället radikalt och den nya generation som kom in i SAC levde helt enkelt i en ny verklighet och ville därför driva andra frågor vilket resulterade i motsättningar och konflikter. Man kan se det som en historiematerialistisk analys av senaste decenniet och de konflikter som har varit. Det sköna med det är att då tänker jag att nej, då handlar det inte om att jag tyckte att någon var en idiot, eller att han eller hon tyckte att jag var en idiot, utan man kan se det mer opersonligt och hitta logiska förklaringar till konflikterna. Motsättningarna hade en grund i en strukturell förändring av samhället som helhet. Och den insikten gör ju faktiskt att man kanske kan börja glömma, för-låta och komma vidare.

Rikard: Du hämtar också näring till din analys ur syndikalismens barndom och plockar ihop till ett slags historieskrivning.

Örjan: Ja, om man ser till SAC idag så är det en jädra storm vi haft, det har varit strejker, blockader och konflikter på ett helt annat sätt än tidigare. Vi har naturligtvis tittat på vår egen historia och hittat inspiration därifrån. Faktum är att verksamheten idag mer och mer liknar den som var på 20-talet, och faktum är att arbetsmarknaden också mer och mer liknar situationen på 20-talet. Ta de papperslösa, de är ju precis som rallarna som drev runt från ställe till ställe och jobbade för brödfödan och löpte risk för att bli svartlistade och fick sedan flytta till USA liksom. Det är jättelätt att hitta jämförelser mellan då och nu.

Rikard: Vad du gör, tänker jag, är att du bygger en egen historia, varje generation skriver ju historien på sitt sätt. Det vore ju även möjligt att ta bitar från andra decennier än 1920-talet. Till exempel de papperslösa som du nämnde, de har ju bildat kooperativ för att klara sig, vilket även syndikalister gjorde under 1940- och 50-talen. Vad säger ni lite äldre om Örjans historiesyn?

Helene: Jag har funderat ganska mycket över konflikterna sedan den förra kongressen som jag också var med på. Den väckte många tankar till livs, och lite tror jag att vi har haft ett generationsskifte. Mycket av det som Örjan säger om en annan situation på arbetsmarknaden, om unga som inte får jobb... så är det och för att svara på din fråga så kan jag köpa mycket av den historien. Och jag tror att det är viktigt att vi hittar vägar för att gå vidare och mötas och försonas. Jag har alltså funderat på att gå ur organisationen på senare år och åkte hit och kände att jag gör ett sista ryck, jag åker hit och försöker höja min röst och säga att så här tycker jag, och sedan tack och adjö. Men när jag kom hit så kom den goa känslan till mig och hoppet väcktes. Det är en annorlunda stämning jämfört med förra kongressen och jag är så glad åt det, det gör att man kan hitta andra vägar. Vi i Östersunds LS är ju inte emot klasskamp och reorganisering, vi tycker bara att organisationen måste ha fler delar, det har blivit så onödigt polariserat. För det är ju det som är så gott med den här organisationen, att så många olika kan få plats eftersom vi har en gemensam grund, tänker jag.

Rikard: Vad är den gemensamma grunden, finns det en sådan?

Jenny: Det finns absolut en gemensam grund. Vi har ju alla gjort det aktiva valet att gå med i SAC trots att man på många arbetsplatser nästan per automatik sällas in i de kollektivavtalsslutande facken. Det aktiva valet tycker jag verkligen enar oss på ett bra sätt. Jag känner mig trygg bland mina kamrater även om vi tycker olika. Jag tänker att vi som organisation håller på att gå tillbaka till det vi faktiskt höll på med från början. Det är viktigt, men jag vill främst lägga fokus på framtiden, på vad som händer år 2020, hur

vårt utgångsläge ser ut nu och vad vi ska göra för att det ska bli bra. Det känner jag att alla på kongressen vill. Jag var inte med på den förra kongressen och det är jag glad för. Men nu känner jag starkare än någonsin att vi är på rätt väg. Igår diskuterade vi mycket om att vinna eller försvinna, och jag är säker på att vi kommer att vinna.

Peter: Visst håller jag med om din historiematerialistiska syn, Örjan. Jag tror inte att man väljer så mycket utan man hamnar i situationer, arbetsmarknaden förändras, förutsättningarna förändras. Vi har länge haft grundkurser i Norrköpings LS och när jag började för 20 år sedan ville alla diskutera ideologi, i dag vill alla snacka MBL och LAS. Så är det och jag tycker också att det är bra om vi är aktiva och effektiva. Men det är ett problem om vi radikaliserar oss för ju mer vi definierar oss och rusar fram i en riktning, ju mer springer vi ifrån andra människor. Man kan nog säga att ju mer media beskriver oss som extrema, som speciella, som utanför resten av samhället, ju mindre stöd kommer vi att få. Sedan handlar det kanske även om att jag och min generation, vi som har varit i DDR, Jugoslavien och Sovjetunionen, att vi har en annan och inte speciellt positiv bild av den auktoritära delen av vänstern. Jag får allergiska utslag av den. Ledare tog över, dominerade, drev en linje stenhårt. Jag ser ett grundläggande problem om vi får en radikaliserings där en stark gruppering driver sin linje, och det är det jag känner har hänt i vår organisation.

Rikard: Organisationen har funnits i 100 år och syndikalismen är mångfacetterad. Jag tycker att man hör på Peters inlägg under kongressen att du hämtar näring från en del av vår tradition som mycket starkt betonar det lokala självbestämmandet. Tycker du att den delen håller på att gå förlorad hos de yngre som mer betonar direkt konfrontation, som är en annan del av den syndikalistiska traditionen?

Peter: Den avoghet jag känner mot det auktoritära verkar över huvudtaget inte finnas i den gruppen som nu är drivande, och det stör mig. Men att vara radikal på arbetsplatsen är en helt annan sak, det kan jag också tänka mig. Jag kan också gå till direkt aktion, inga problem, men det måste i så fall vara medlemmens

Helene Draheim och Peter Nilsson vid SAC:s kongress 2009. Foto: Kristina Lindquist

vilja. Man kan inte gå in och ta över en konflikt och säga att nu gör vi så här, vare sig du vill det eller inte. Det måste finnas utrymme för dem som säger – och det gör de flesta – att de inte vill ha en stor grej. Om det bara är de starkaste och mest drivande som vågar vara med i vår organisation, då får vi ingen bredd.

Örjan: Jag känner inte alls igen mig i det där. Vi förknippas med auktoritära eller stalinister eller någonting, men jag har kallat mig anarkist i hur många år som helst även om jag inte gör det längre. Skillnaden är att medan du tycker att det är viktigt med den typen av begrepp, så har vi nu en ny generation som har gått tillbaka till syndikalismens grundrötter och som därför inte tycker att det är lika viktigt. Ideologin lämnar man på idiotängen, det kan man snacka om hur länge som helst, i slutändan spelar det ingen större roll. Det

intressanta är vad vi gör på arbetsplatserna. Den som har varit närmast att gå med i syndikalisterna på mitt jobb är arbetsplatsens enda moderat, för han fattar att vi har gemensamma intressen på arbetsplatsen. Och gärna för mig, jag vill jättegärna ha styrka på arbetsplatsen. Så jag tror att vad du tolkar som auktoritärt är att idag skiter folk i de ideologiska epiteten.

Helene: Jag måste få berätta en liten anekdot. För några veckor sedan fick jag mail från en medlem om att det var dags för löneförhandling, och jag skickade in en liten begäran om förhandling. Då skickade chefen ett löneförslag till medlemmen. Han hörde av sig igen och sa äsch, jag tar väl budet. Men då sa jag att vi kan väl pröva en runda till, du kan berätta om vilka utbildningar du har gått och så, vad tror du om det? Han vill fundera på det och sedan mejlar han några dagar senare och skrev att äsch, jag tar budet, men tack för din kampvilja. Och då blev jag... lite förvånad. Och han skrev att han var så glad att han är med i SAC. Apropos det här med kamp – man har så olika perspektiv. En del vill vara försiktiga. Man har väldigt olika villkor och olika kampmöjligheter.

Jenny: Jag fortsätter på det spåret, att det är medlemmarnas behov som ska styra verksamheten. Det är också därför det är så viktigt med driftsektioner på arbetsplatserna, det är driftsektionen som tydligast kan se medlemmarnas behov. Vi har medlemmar som inte vill synas, som inte vill att chefen ska få reda på att de är syndikalister. Då får vi hitta andra sätt att komma in på den arbetsplatsen. Sedan finns det andra som verkligen vill konfrontera, då får de göra så. Det tycker jag är en stor styrka hos oss som organisation, att man kan välja på vilken nivå man vill agera. Det kan man inte göra i andra fackförbund utan då får man sitta och vänta på ombudsmannen. Så jag vill poängtera att driftsektionens funktion inte bara är att vi ska makten på arbetsplatsen utan att vi också ska ta till vara på medlemmarnas intressen. För LS-nivån kan inte säga hur det ser ut på en särskild arbetsplats.

Peter: Jag tror inte att en viss organiseringsform leder till mer inflytande och makt. Makt för mig är att få sin världsbild accepterad som riktig. Om jag kan presentera min världsbild som trovärdig och om männis-

kor accepterar den och tycker att den är riktig, då har jag nått väldigt långt. Sedan kan jag stå och skrika hur mycket som helst utanför något ställe och jag kan kämpa stenhårt – det kommer inte att leda någon vart om folk inte lyssnar och förstår mitt grundläggande resonemang, min maktanalys och sådana saker. Det bästa sättet är att vara sig själv. De tankar jag har kommer att genomsyra hela mitt liv, det kommer att genomsyra mina barn, mitt leverne, mina vänner. Vilket inte innebär att vi inte bör organisera oss, det bör vi förstås.

Örjan: Jag tycker bara att man kan konstatera att det finns makt och att en del av makten är kontroll av produktion. För att återigen gå tillbaka till 90-talskrisen. Ett av mina första sommarjobb var på slakteriet i Jönköping, en skitarbetsplats med folk som antagligen inte hade fått några jobb alls idag, men på den tiden skrek man efter arbetskraft och alla hade jobb. Jag minns när vi skulle ha firmafest och folk snackade om vilka chefer som skulle våga sig dit. Jag fattade först inte varför de undrade det, men när jag kom till festen fattade jag för det första jag möter är en blodig mellanchef. Han trodde att han var poppis, det var han också men han var chef och då slog man ned honom. Ingen blev polisanmäld, ingen blev av med jobbet, man pratade inte om det på måndagen efteråt. Jämför det med en arbetsplats idag. Resultatet av 90-talskrisen och den höga arbetslösheten är en jävligt kväst arbetarklass, kallar du din chef för en idiot idag riskerar du att bli av med jobbet. Arbetarklassen har fortfarande inte återhämtat sig från den krisen.

Helene: Det här med facklig kamp tycker jag är jättebra. Men jag tycker också att det är viktigt att leva i en slags syndikalistisk tanke, att ta makten över sitt liv, och det omfattar ju inte bara arbetet, det är också viktigt att vi tar makten över livet där vi bor och alla delar av samhället. Lite kan jag sakna ideologin. Jag köper fullt ut att den ekonomiska kampen är utgångspunkten, men bredda det lite, ta tillbaka lite av det ideologiska tycker jag. Jag tror att vi är rätt överens om att vi ska försöka få plats med alla delar, vi som tänker lite mer ideologiskt, ni som gärna vill kämpa just på arbetsplatsen. Vi kan ju ändå enas. Förra kongressen var det väldigt polariserat, det var oförson-

ligt, nu har det gått tre år och vi liksom hittar nya vägar och vissa blir lite mer ödmjuka...

Rikard: Det ställs ofta i motsats till varandra, gör det inte det? Det är som om SAC inte kan rymma både offensiv klasskamp och verksamheter med andra samhällsaspekter. Men behöver det vara så?

Jenny: Jag förstår att reorganiseringen har varit jobbig för många, egentligen har den varit jobbig för alla i högre eller lägre grad. Jag är verkligen också ideologisk måste jag säga, under utbildningar börjar vi alltid med ideologin och den talar om för oss att vi håller på med arbetsplatsorganisering, facklig organisering, att vi inte är något politiskt parti som man försökte låtsas ett tag. Vi driver inte andra frågor än arbetsrättsliga frågor, och om vi håller det perspektivet klart och tydligt framför oss så tror jag definitivt att vi kommer att få fler medlemmar och att aktiviteten kommer att öka.

Örjan: Jag är en av dem som tycker att vi inte ska profilera oss på alla fronter. Och det tänker jag också knyta till min arbetsplats, jag har ändå ganska många arbetskompisar som funderar på att gå med hos oss. Moderaten är egentligen den som minst hör hemma hos oss, men han fattar att vi har strejkrätt, att vi kan förändra saker på arbetsplatsen, och det lockar honom. Vi har också en KPML(r):are som följer partilinjé som säger att man ska vara med i majoritetsfacket, och som läser i *Proletären* att vi i SAC är för svartarbete och organiserar papperslösa. Då får man lägga tid på att förklara att vi inte är för svartarbete, att vi är för att höja de papperslösas löner så de inte ska konkurrera ut vita löner, att vi organiserar dem för att det därmed är ett gemensamt problem. Jag får lägga tid på att förklara vad som egentligen inte är ett politiskt ställningstagande men som han tolkat som ett sådant. Och ju fler politiska ställningstaganden om att vi är för ditten eller datten, ju fler sådana desto svårare är det för mig att få med mina kolleger och det innebär att vårt inflytande blir mindre. Därför håller jag med Jenny, den fackliga verksamheten först. Vår prioritering är fackliga kamper, att vinna dem, för att via handling och propaganda växa, expandera och få mer inflytande.

Peter: Jag håller med dig igen Örjan. Ideologi är rätt ointressant, jag är en pragmatiker i allra högsta grad. Jag tror inte heller på att vi ska ta ställning till en massa olika frågor. Jag tycker att vi ska fokusera på det som vi kan ena våra arbetskamrater om i första hand. Det innebär inte att vi kan låta kvinnor behandlas på ett taskigt sätt, man måste ju självklart vara solidarisk och jämlik. Samma sak med miljön som verkar vara ett rätt skynke för vissa här, men även det är något som vi måste ta hänsyn till. Vi kan inte undvika det, det kommer att ramla över oss och det har redan börjat. I fattiga länder är det ju redan en realitet, folk flyr ekologiska katastrofer idag. Och det är naturligtvis fattiga, utsatta och arbetarklassen som drabbas värst. Det är inte överklassen och investerarna som förlorar på dålig miljö, de kan alltid fly någon annanstans med sitt kapital.

Helene: Jag håller med dig Örjan om att vi först och främst är en fackförening, det är jätteviktigt att folk inte uppfattar oss som ett parti. Men det kan ju vara bra om vi... Om jag till exempel är emot USA:s orättfärdiga krig i Irak kan jag ju engagera mig i det och

Maria Karlsson, Örjan Bergsten, Jenny Nilsson, Helene Draheim. Foto: Kristina Lindquist

hålla ett appelltal. Jag kan kanske inte prata för SAC men däremot kan jag tala om att jag är syndikalist. Det ena behöver inte utesluta det andra. Vi är en fackförening, men vi kan ju också tycka till om världen och miljön utan att det är fel.

Rikard: Taktikdiskussion igår kom in på framtiden. Man får väl säga att Malmö LS linje, att satsa på driftsektioner på arbetsplatser, segrade och det är ju ett naturligt första organiseringssteg när man försöker etablera lokala maktcentra. Men det diskuterades också vart arbetsmarknaden är på väg egentligen och där var alla överens om att det går mot mer visstidsanställningar och korta påhugg. SAC har varit välanpassat för den typen av arbetsmarknad eftersom grunden är LS som inte är direkt kopplade till en enskild arbetsplats och därför kan ge stabilitet för den som har många korta anställningar. Driftsektioner däremot borde främst passa arbetare med fasta an-

ställningar, och sådana blir allt färre. Hur tänker ni kring det?

Jenny: Jag har hela tiden varit projektanställd eftersom jag är projektledare och det är ganska jobbigt. Men en driftsektion behöver inte bara verka på en arbetsplats. Det är såklart driftsektionens syfte att den ska ta över driften på arbetsplatsen men syftet är också att påverka arbetsplatsen i rätt riktning, i vår riktning. Man kan ha en sektion som omfattar en arbetsköpare med flera arbetsplatser, den kan omfatta till exempel alla spanskalande inom en bransch. Det finns många sätt att bygga en driftsektion på. Anledningen till att jag och vi i Malmö LS hårt driver linjen med driftsektioner är att jag själv under de senaste fem åren har sett att det är det som funkar, det är i alla fall det verktyg som jag har hittat som funkar. När jag gick med i organisationen upplevde jag ombudsmännen som en bromskloss, och nu tycker jag vi ser att det var så. Malmö LS har minskat i medlemstal men det är konstanta aktiviteter, ibland dygnet runt, vi får inte plats rent fysiskt i vår lokal trots att vi är 200 färre medlemmar än när jag gick med. Har vi förlorat eller har vi vunnit? Jag känner att vi har vunnit. Det är aktiviteten som räknas och det kan vara allt från förhandlingar till direktaktioner. Den bredden är definitivt en styrka.

Rikard: Det var kanske det som Peter menade, att det kan finnas andra sätt också, och då kanske det inte är så bra att skriva in i stadgarna att syndikatets primära uppgift är att bilda driftsektioner?

Peter: Att på förhand bestämma sig för att det bara finns ett sätt att gå tillväga blir ju en motsättning till mitt sätt att förhålla sig. I till exempel en förhandling funkar det inte rent praktiskt att ha bestämt sig i förväg. Det grundläggande är att sätta sig in i medlemmens situation, kolla in lägstiftningen, har vi något stöd där så ska vi utnyttja det så mycket det går, finns det andra sätt att få övertag eller en bättre position så ska vi ta dem också. Det gäller att se alla aspekter och alla möjligheter, att förutbestämt säga att det enda som gäller är strejker och blockader och vi struntar i lagarna som finns, då... Att helt förkasta arbetsrätten och arbetarrörelsens alla erfarenheter, det vore ju en katastrof.

Örjan: Det har funnits en taktisk skillnad mellan främst Göteborg och Malmö. I Göteborg valde vi att bygga syndikat. Det var väldigt effektivt i början, vi tog över förhandlingsverksamheten, gjorde ombudsmännen som fanns kvar överflödiga, vi skötte allting själva i syndikaten. Det funkade skitbra i två års tid, sedan upptäckte vi att vi gjorde ombudsmannajobbet gratis och att folk brände ut sig. Så jag är helt beredd att ge Malmö LS rätt här, det som betyder något är driftsektionen. Jag minns själv min aha-upplevelse när någon från DSTS² berättade att de hade sagt nej till ett individärende, "nej det där är ditt problem, men vill du vara med och strejka för fler kispauseer så kan du va med oss". Man måste inte ta allting, jag tycker att det är helt rätt prioriterat att bygga driftsektioner och ta kollektiva fighter, och det hänger också ihop med att väldigt många saknar juridiska rättigheter på arbetsmarknaden idag. Då måste vi kräva vår rätt utifrån en annan grund och där har vi då makten på arbetsplatsen. Den får man inte om man är ensam och därför måste vi satsa allting på att bygga starka sektioner. För att få kraft att få rätt.

Jenny: Jag tänker att vi måste hitta många vägar och vara öppna. Det finns hundratals sätt som man kan använda driftsektionen på, syndikatet är för mig bara en administrativ enhet för sektionerna för att träffas och eventuellt ta ekonomiska beslut som berör hela syndikatet. Sektionerna kan se ut på miljarder sätt, jag ser fram emot att se hur vi kan forma dem i framtiden.

Maria: Vad tänker ni mer om SAC:s framtid?

Jenny: Om man tittar tillbaka i tiden, vilket jag egentligen inte vill göra, så är det ju när vi har haft starka driftsektioner som vi har lyckats bäst. När jag tänker framåt ser jag ett Malmö LS som har exploderat i olika driftsektioner som verkligen flyttar fram positionerna, och gör man det inte i hela samhället så gör man det i alla fall på sin egen arbetsplats, och det är ju det som är det viktiga för medlemmarna. Sen hoppas jag ju på en revolution en vacker dag.

Peter: Jag vill ha en fackförening som först och främst är en fackförening och som kan värva väldigt många

medlemmar. Jag vill ha en stark och bred organisation, jag tror inte på en spjutspetsorganisation. Jag vill ha en folkrörelse faktiskt, en stor och stark, naturligtvis utan att vi blir totalt meningslösa som socialdemokratin. Vi måste ha en riktning och vi måste ha i vår tanke att vi ska vara till för vanliga arbetare, där det är medlemmen som i slutändan godkänner en överenskommelse med arbetsgivaren.

Helene: I samhället i stort är det ju "ute" att organisera, jag menar var och en tänker på sig själv, man är inte med i facket, bla bla bla. Men om vi tänker framåt så tror jag att det kommer tillbaka, att man organiserar sig. Så jag tror att vi har en framtid. Så känns det i alla fall nu när man sitter här med en massa kamrater. Någonstans är vi eniga i all vår oenighet, om vi bara ger varandra plats att acceptera varandra.

Rikard: Den här boken kommer att inledas med ett citat från SAC:s första kongress 1910 som lyder: "Huruvida resultatet av vår kamp kommer att bli, veta vi ej, men sätta vi in all vår kraft i striden, kunna vi en gång i framtiden säga: Vi har gjort vad vi kunna." Det är nog tveksamt om de trodde att striden skulle pågå i 100 år och att SAC skulle finnas kvar efter så lång tid. Vad tror ni, finns SAC om ytterligare 100 år?

Peter: Om SAC finns eller inte är inte så intressant, men vår grundläggande filosofi, en decentraliserad

samhällsstruktur med den enskilda människan i centrum, det tror jag finns kvar.

Rikard: Och är vi närmare målet då än nu?

Peter: Det är svårt att svara på... Men den struktur som vi ser som given idag, den kommer inte att finnas om hundra år, det är jag helt övertygad om. I bästa fall är det då en trevligare värld, men det kan också bli en hårdare. Vad vet jag?

Helene: Det är någon som har sagt att målet är ingenting, vägen är allt. Och det tror jag på. Jag håller med Peter, möjligtvis finns inte SAC kvar men man kan alltid hoppas att syndikalismen fortfarande lever. Om världen finns till om 100 år! Vi måste se till att ge vidare världen till nästa generation.

Jenny: Det är bara vi som kan avgöra om vi finns om 100 år eller inte och jag säger absolut, upp till kamp kamrater!

NOTER

1. Kommunistiska partiet marxist-leninisterna (revolutionärerna), har nu bytt namn till Kommunistiska Partiet (KP)
2. Driftsektionen Stockholms Tunnelbana och Spårvägar